

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om tullfrihet för celluloaacetat och aceton.

(1:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 102 i första kammaren av herr *Örne* och nr 188 i andra kammaren av herr *Holmgren*, har hemställts, »att riksdagen ville besluta att gällande tulltaxa måtte i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

Tulltaxe- nr		Tull för 100 kg kr.
211	Träspnit (metanol) T; ävensom aceton och acetonolja samt metyletylketon N	20: —
	<i>Anm.</i> För aceton, som är avsedd uteslutande såsom lösningsmedel vid tillverkning av cellofanliknande folier, skall tull icke utgå.	

	Celluloid, cellon, cellofan, gaudafil, bakelit, galalit, ambroin, eburin och andra liknande formbara, konstgjorda ämnen, ej hänförliga till annat nummer:	
1110	oarbetade, härunder inbegripna plattor, stänger, rör, tangentskivor, knivskaft samt ämnen och delar därtill; kamännen; ävensom celluloaacetat	fria
	<i>Anm.</i> Rör och plattor — — — — — — — — arbeten av papper.»	

Vid behandlingen av dessa motioner har utskottet anlitat byråchefen i generaltullstyrelsen T. Alsén såsom sakkunnig.

Celluloaacetat tulltaxeras för närvarande såsom kemiska preparat, ej särskilt nämnda, enligt tulltaxenummer 223, med tull av 15 procent av värdet. Aceton är särskilt nämnt i tulltaxenummer 211, med tull av 20 kronor för 100 kilogram.

I den av generaltullstyrelsen utfärdade varuhandboken till tulltaxan beskrives aceton på följande sätt:

»Aceton (dimetylketon; spiritus pyroaceticus) framställes tekniskt genom torrdestillation av gråkalk (kalciumacetat). Den är i rent tillstånd en färglös, mycket flyktig vätska med egenartad lukt, brinner som alkohol och låter blanda sig med vatten i alla förhållanden. Aceton är ett utmärkt lösningsmedel, särskilt för cellulosanitrat och celluloaacetat, och användes

därför till beredning av cellulosalacker och röksvagt krut samt inom konstsilkeindustrien, vidare till framställning av jodoform jämte åtskilliga andra organiska föreningar och som lösningsmedel för acetylen.»

Enligt motionärernas yrkande skulle dels cellulosaacetat upptagas under tulltaxenummer 1110 med tullfrihet, dels ock till tulltaxenummer 211 fogas en anmärkning av innehåll, att tull icke skall utgå för aceton, som är avsedd uteslutande såsom lösningsmedel vid tillverkning av cellofanliknande folier. Till stöd för yrkandet hava motionärerna anfört i huvudsak följande:

Under en följd av år hade till Sverige införts avsevärda kvantiteter av en genomskinlig, folieliknande vara, benämnd cellofan eller med andra fantasinamn, avsedd att användas såsom omhölje eller förpackningsmaterial för konfityrer, frukt, cigarrer m. m. Sedan två år tillbaka hade här i landet tillverkning upptagits av denna vara, som fått alltmera ökad användning. Denna industri hade haft att kämpa med vissa svårigheter på grund av att, med nuvarande tullagstiftning, de för tillverkningen erforderliga råvarorna, cellulosaacetat och kemiskt ren aceton, vore belagda med högre tull än den färdiga varan, cellulosaacetat med 15 procent av värdet och aceton med 20 kronor för 100 kilogram, vilka tullsatser tillsammans motsvarade minst 22 procent av den färdiga varans värde, under det att denna droge tull enligt tulltaxenummer 1132 med endast 10 procent av värdet. Då ingendera av råvarorna vore föremål för tillverkning inom landet och försök att intressera inhemska företag på området för tillverkningens upptagande uppgivits icke hava lett till resultat, borde berörda oegentlighet i tullagstiftningen regleras genom fastställandet av tullfrihet för nämnda råvaror. Vad aceton beträffade skulle enligt förslaget, såsom här ovan nämnts, tullfriheten endast gälla sådan vara, som vore avsedd uteslutande för tillverkning av cellofanliknande folier.

Till tulltaxenummer 211 hänföres icke blott aceton utan även acetonolja och metyletylketon. Beträffande utrikeshandeln med och tillverkningen av dessa varor må följande uppgifter lämnas.

År	I n f ö r s e l			U t f ö r s e l		
	kg.	kr.	Medelvärde per kg.	kg.	kr.	Medelvärde per kg.
1928	319,654	403,702	1.26	98,874	188,918	1.91
1929	347,522	469,561	1.35	103,728	196,813	1.90
1930	415,538	503,651	1.21	80,656	150,833	1.87
1931	362,772	344,691	0.95	76,090	124,599	1.64
1932 (prelim. uppg.)	239,250	241,440	1.00	60,856	86,119	1.42

Anm. Först från och med år 1930 ingår i dessa siffror även metyletylketon.

	Tillverkning av		
	acetone kg.	acetonolja kg.	Summa kg.
1928	18,748	22,060	40,808
1929	5,376	27,286	32,662
1930	28,684	24,197	52,881
1931 (prelim. uppgifter)	10,240	5,892	16,132

Härtill kommer tillverkningen av metylaceton, en artikel som till största delen användes såsom ersättningsmedel för den dyrare acetonen, företrädesvis såsom lösningsmedel. Denna tillverkning, vilken i industristatistiken från och med år 1931 redovisas särskilt för sig, uppgick enligt tillgängliga preliminära uppgifter nämnda år till omkring 46,000 kilogram med ett värde av icke fullt 40,000 kronor.

Efter därom i grundlagsenlig ordning framställd begäran har utskottet emottagit utlåtanden av kommerskollegium och generaltullstyrelsen i anledning av motionerna, varvid kommerskollegium överlämnat ett yttrande i ämnet från Sveriges kemiska industrikontor. Därjämte hava Skånska ättikfabriken aktiebolag och Aktiebolaget Nordisk silkecellulosa till utskottet inkommit med skrifter i anledning av motionerna.

Kommerskollegium har i sitt utlåtande, vilket i avtryck åtföljer detta betänkande såsom bilaga, på anförda skäl hemställt, att det i motionerna gjorda förslaget att borttaga tullarna å cellulosaacetat och aceton icke måtte vinna bifall, men föreslagit den ändring i tulltaxan, att folier av cellon, viskos och andra cellulosaderivat samt arbeten därav inryckas i tulltaxenummer 1111, såväl i tulltaxan som i förordningen den 31 januari 1932 med tillägg till gällande tulltaxa. Vid bifall härtill skulle dessa fabrikat komma att draga en tull av 80 kronor och en tilläggstull av 40 kronor för 100 kg eller tillhopa 120 kronor för 100 kg.

Generaltullstyrelsen, som yttrat sig i frågan endast ur tullteknisk synpunkt, har ur denna synpunkt funnit varken motionärernas eller kommerskollegij förslag giva anledning till erinran.

Sveriges kemiska industrikontor har avstyrkt den föreslagna tullfriheten för cellulosaacetat och aceton och därvid framhållit, att stora möjligheter föreläge för att en inhemsk tillverkning av båda dessa produkter enligt nya metoder inom en relativt snar framtid skulle kunna komma till stånd. Ett borttagande av tullskyddet skulle med största sannolikhet leda till att de nu förefintliga planerna skrinlades. Även om de naturliga förutsättningarna för en inhemsk tillverkning vore lika stora i vårt land som i utlandet, och en skyddstull i vanlig bemärkelse därför icke skulle vara behövlig, vore dock det nuvarande tullskyddet säkerligen nödvändigt för att möta den priskonkurrens från utlandet, som knappast utebleve, därest den tillämnade inhemska fabrikationen komme till stånd. Det låge närmast till hands att reglera de i motionerna anförda missförhållandena genom en förhöjning av tullen å den färdiga produkten. Tullen kunde sättas relativt högt utan fara för att den skulle oskäligt utnyttjas av de inhemska fabrikanterna. I Tyskland utgjorde tullen 180 Rmk för 100 kg. I vårt land borde en motsvarande viktull fastställas för alla cellulosaafolier, såväl de av hydratcellulosa som de av acetatcellulosa och andra cellulosaderivat framställda. I sådant avseende föreslog kontoret en tull av 200 kronor per 100 kg. för cellulosaafolier.

Skånska ättikfabriken aktiebolag. Det vore visserligen oegentligt, att råmaterialerna aceton och cellulosaacetat droge högre tull än den färdiga varan, cellofan o. dyl., men denna oegentlighet borde avhjälpas på annat

sätt än genom borttagande av tullen å råvarorna. Aceton hade, i motsats till vad som uppgivits i motionerna, sedan länge tillverkats inom landet, bland annat i form av metylacetone vid bolagets träkolsanläggningar. Den inhemska tillverkningen hade sedan krigsåren gått tillbaka till följd av den övermäktiga utländska konkurrensen. Bolaget hade sålunda måst nedlägga sin på utvinning av ren acetone ur gråkalk baserade fabrikation. Sedan någon tid tillbaka påginge emellertid hos bolaget försök att medelst en annan och helt ny metod återupptaga tillverkning av kemiskt ren acetone. Under innevarande år hade bolaget förhoppning om att uppnå ett positivt resultat. Beträffande cellulosaaacetat hade bolaget redan tidigare igångsatt omfattande försöksarbete i syfte att upptaga tillverkning av även denna vara. Dylika försök hade upptagits jämväl på annat håll. — Förutsättningen för att bolagets försök såväl i fråga om acetone som cellulosaaacetat överhuvud taget igångsatts, hade varit att nuvarande tullsatser skulle gälla; och det vore hopplöst att fortsätta med försöken, om tullen borttoges. Tullfrihet för acetone skulle medföra en motsvarande reduktion av priset å metylacetone och försvåra bolagets läge även på detta område.

Aktiebolaget Nordisk silkecellulosa. Man hade att skilja mellan cellulosahydratfolier, vilka för enkelhetens skull kunde benämnas viskosfolier, och cellulosaacetatfolier eller, kortare uttryckt, acetatfolier. För framställning av viskosfolier fordrades ett förhållandevis stort anläggningskapital, medan å andra sidan råvarorna vore mycket billigare än de råvaror, som användas vid acetatfolieframställningen. I gengäld vore kostnaden för den maskinella utrustningen i en acetatfoliefabrik lägre. I de stora industriländerna i Europa hade hittills så gott som uteslutande viskosfolier kommit att tillverkas. Den viktigaste orsaken härtill syntes hava varit, att acetatfolierna på grund av de mera dyrbara råvarorna betingat ett alltför högt pris.

De båda svenska fabrikena framställde acetatfolier. Viskosfolier tillverkades ej i vårt land. Någon möjlighet att utfå ett högre pris å acetatfolier än för viskosfolier förefunnes icke annat än i sällsynta undantagsfall. Det återstode därför antingen att nedlägga verksamheten eller att upptaga konkurrensen med viskosen. Då råvarukostnaderna även vid en mindre fabrik spelade en avgörande roll, måste bolaget i första hand söka pressa ned dessa. Samtidigt gjordes allt för att genom tekniska förbättringar möjliggöra användning av råvaror, som icke vore av högsta kvalitet. Bolaget hade även lyckats avsevärt reducera tillverkningskostnaderna och ansåge sig därför ha möjlighet att, om den i motionerna avsedda lättnaden bereddtes samt under förutsättning att något oförutsett ej inträffade, kunna i full utsträckning fortsätta verksamheten. Någon svårighet att konkurrera med utländska *acetatfolier* förefunnes icke. Detsamma gällde i fråga om den mot fukt särskilt behandlade viskosen, t. ex. »Cellophane imperméable».

Kommerskollegium och Sveriges kemiska industrikontor syntes i mångt och mycket grunda sin uppfattning i tullfrågan på uttalanden av industriidkare och mer eller mindre osäkra förhoppningar om, vad som kunde komma att ske i framtiden. Flera av de slutsatser, som därvid droges med hänsyn till betydelsen av de anade industriella möjligheterna, syntes även minst sagt tveksamma.

Enligt offerter från utlandet vore priset på kemiskt ren acetone, fritt Stockholm, omkring 90 öre per kg. Härtill komme tullen, 20 öre, varför varan kostade 1 krona 10 öre förtullad i Stockholm. Från inhemska

fabriker hade kemiskt ren aceton samtidigt offererats till billigast 1 krona 35 öre per kg fritt Stockholm. Tullen kunde sålunda icke hjälpa den svenska industrien, men fördyrade råvarorna för en annan inhemsk industri och försvårade för denna att upptaga konkurrensen med utlandet.

Cellulosaacetat framställdes icke i vårt land. Avsättningen vore tydligen för ringa för att göra det möjligt att framställa denna vara i sådan skala, att fabrikationen bleve ekonomiskt lönande. Det kunde sålunda nämnas, att om bolaget uppehölle driften under hela året, dygnet runt, kunde bolaget med nuvarande maskinella utrustning framställa omkring 900,000 m² 30 gr. acetatfolier och skulle för tillverkningen därav åtgå omkring 30 ton cellulosaacetat. Den andra acetatfoliefabriken i Sverige kunde för närvarande använda ungefär lika mycket råvara.

Acetatfolieindustriens vara eller icke vara berodde enligt bolagets mening på, om den kunde konkurrera med viskosfolierna. Lyckades detta, bleve följden givetvis att förbrukningen av cellulosaacetat ökades. Denna förbrukning kunde komma att bliva av sådan omfattning, att, om hänsyn toges även till avsättningen inom andra verksamhetsområden, en svensk tillverkning av cellulosaacetat bleve lönande att igångsätta. Tullen vore icke i och för sig avgörande, utan det utslagsgivande måste därvid bliva, huruvida förbrukningen av cellulosaacetat bleve tillräckligt stor.

Kommerskollegium hade föreslagit ökad tull på cellulosaafolier. Det vore tänkbart, att acetatfolieindustrien därigenom kunde beredas en viss hjälp. De tekniska data och prisuppgifter, från vilka kollegium utgått, kunde emellertid snabbt förlora sin giltighet. Den prisförhöjning, som vore avsedd att åstadkommas genom den höjda tullen, kunde även komma att menligt påverka avsättningen av folier.

Det torde vara uppenbart, att de av motionärerna omnämnda inhemska fabriker för tillverkning av cellofanfolier icke hava utsikt att med framgång konkurrera med utländska tillverkare av likartade folier under nu rådande tullförhållanden, då råvarorna äro belagda med avsevärt högre tull än den färdiga varan. En ändring i detta förhållande synes sålunda vara påkallad. En dylik ändring kan åstadkommas antingen på det sätt, att tullen å råvarorna borttages eller nedbringas, så att nettotullskyddet lämnar nöjaktigt stöd för den inhemska folietillverkningen, eller ock så, att tullen höjes i motsvarande grad på det färdiga fabrikatet. Motionärerna hava valt det förstnämnda alternativet eller tullens borttagande å råvarorna. Denna utväg synes också hava legat nära till hands under de förutsättningar, med vilka motionärerna räknat, nämligen att tullsatsernas bibehållande icke skulle hava något intresse för den inhemska industrien. Enligt vad som framgår dels av kommerskollegii yttrande, dels ock av den av Skånska ättikfabriken aktiebolag till utskottet ingivna skriften är detta emellertid ingalunda fallet.

Vad först beträffar aceton lär visserligen ingen renad aceton under de senare åren hava framställts vid våra kemiska fabriker. Enligt vad som upplysts hava dock på senaste tiden ingående undersökningar och omfattande experiment vid ett av dessa företag verkställt i syfte att tillverka kemiskt ren aceton enligt nya, förbättrade metoder, ett arbete som lett till det resultat, att en utvidgning av fabriken för sådan tillverkning är avsedd

*Utskottets
yttrande.*

att komma till stånd i en nära framtid. Att under sådana förhållanden beröva fabriken den möjlighet till avsättning, som skulle kunna vinnas vid den inhemska fabrikationen av ifrågavarande folier, synes icke vara lämpligt. Visserligen skulle enligt motionärernas förslag tullen å acetone för annat ändamål lämnas orubbad, men om tullfrihet för ren acetone en gång medgivits för en tillverkning, synes med lika rätt andra företagare, vilka i sin verksamhet använda renad acetone, kunna göra anspråk på att få tullfrihet för sin råvara, och tullskyddet för acetontillverkarna skulle sålunda bliva mer eller mindre illusoriskt.

I fråga om den föreslagna tullfriheten för cellulosacetat har utskottet icke kunnat undgå att taga intryck av vad kommerskollegium anfört därom, att det vittomfattande problemkomplex, som den s. k. träkemien representerar, kommit i ett förändrat läge genom de senare årens tekniskt-vetenskapliga forskningar, vilka lova gott för industriens utveckling men mana till varsamhet i fråga om rubbningar av de tullar, som denna industri har att stödja sig på. Av kommerskollegii yttrande och utskottet i övrigt tillhandakomna upplysningar framgår, att omfattande förberedelser på flera håll gjorts för upptagande av inhemsk tillverkning av cellulosacetat samt att detta problem tekniskt blivit nöjaktigt löst.

Med hänsyn till vad sålunda upplysts har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att nu rådande missförhållande mellan tullen å cellulosa-folier och råvarorna för denna tillverkning regleras enligt det av kommerskollegium tillstyrkta alternativet, nämligen genom en höjning av tullen å den färdiga varan genom dess likställande med arbeten av celluloid och galalit, vilka hava en tull, tilläggstullen inberäknad, av 120 kronor för 100 kg. Härigenom skulle tillverkningen av cellofan- och andra dylika folier beredas ett nettotullskydd, som kan förväntas lämna tillfredsställande stöd åt denna industri. Även efter en sådan tullförhöjning skulle tullen å ifrågavarande folier ej komma att te sig anmärkningsvärt hög. För jämförelse må nämnas, att tullen i Tyskland å denna vara utgör 180 Riksmark för 100 kg.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av de likalydande motionerna I: 102 av herr Örne och II: 188 av herr Holmgren,

1) besluta, att nr 1111 i gällande tulltaxa skall hava följande ändrade lydelse:

Tull
för 100 kg
kronor

Celluloid, cellon, cellofan, gaudafil, bakelit, galalit, ambroin, eburin och andra liknande formbara, konstgjorda ämnen, ej hänförliga till annat nummer:

Tull
för 100 kg
kronor

 arbetade, ej särskilt nämnda:
 1111 av celluloid eller galalit; ävensom folier av cellon, viskos och andra celluloserivat samt arbeten därav E 80:—

2) besluta, att förordningen den 31 januari 1932 (nr 15) med tillägg till gällande tulltaxa skall, i vad den avser tulltaxenummer 1111 (stat. nr 2039), hava följande ändrade lydelse:

Tulltaxe- Statistiskt
nr nr

Tilläggstull
för 100 kg
kronor

Celluloid, cellon, cellofan, gaudafil, bakelit, galalit, ambroin, eburin och andra liknande formbara, konstgjorda ämnen, ej hänförliga till annat nummer:

 arbetade, ej särskilt nämnda:
 1111 2039 av celluloid eller galalit; ävensom folier av cellon, viskos och andra celluloserivat samt arbeten därav..... E 40:—

3) förklara, att de under 2) och 3) omförmälda ändringarna skola träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Stockholm den 30 maj 1933.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Örne, Boman, Ericson i Oberga, Jönsson i Slätåker, Månsson i Furuvik, Jönsson i Boa, Lövgren i Boden, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Lithander, Wijkström, Larsson i Örbyhus, Hjalmarsson, Sjödahl, Rosén, Werner i Hultsfred, Eklund, Heiding och Johansson i Krogstorp.

Reservation

av herrar *Örne, Månsson* i Furuviik, *Lövgren* i Boden, *Ericson* i Boxholm, *Hjalmarsson, Sjödahl, Rosén, Werner* i Hultsfred och *Eklund*, som ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Av utskottet tillhandakomna upplysningar framgår, att de utländska cellulosa-folier, med vilka den inhemska fabrikationen har att konkurrera, utgöras av cellulosa-hydrat-folier, vanligen benämnda viskosfolier, under det att de här tillverkade utgöras av cellulosa-acetat-folier. De sistnämnda besitta framför viskosfolierna företrädet av okänslighet för fukt. I fabriktions-hänseende ställa sig de båda slagen olika så till vida, att för acetat-foliernas tillverkning erfordras dyrare råvaror men billigare maskinell utrustning, under det att förhållandet beträffande viskosfolierna är omvänt. Redan härav framgår, att acetat-folietillverkningens framtidsmöjligheter i hög grad äro beroende av råvaruprisen. Särskilt så länge denna tillverkning är jämförelsevis ny, måste höga råvarupriser innebära en besvärande belastning i konkurrensen med viskosfolierna, vilka under alla förhållanden komma att ställa sig billigare i pris.

Tullen å aceton och cellulosa-acetat torde sålunda i hög grad försvåra av-sättningen för den inhemska folietillverkningen. Å andra sidan skulle borttagandet av tullen å dessa råvaror enligt utskottets uppfattning icke medföra nämnvärda olägenheter för den inhemska kemiska industrien. Vad sålunda aceton beträffar, utgöres den som användes för folietillverkningen av renad vara, som för närvarande icke framställes inom landet till avsalu. Även för den planerade utvidgningen av acetontillverkningen torde med-givandet av tullfrihet för den aceton, som kan finna användning för folie-tillverkning, sakna nämnvärd betydelse, då man, såsom kommerskollegium uppgivit, räknar med att finna avsättning för den ökade acetonproduktionen på exportmarknaden och sålunda blir beroende av världsmarknadspriset.

Vad cellulosa-acetatet beträffar finnes för närvarande ingen produktion inom landet. Att med hänsyn till en planerad tillverkning, beträffande vilken man för närvarande icke vet, huruvida eller när den kan komma till stånd eller om den kan erbjuda ett konkurrenskraftigt pris, belasta en förbrukande industri med tull å denna råvara kan utskottet icke finna lämpligt.

Med avseende å kommerskollegii förslag att reglera förhållandet mellan tullen å råvarorna och tullen å det färdiga fabrikatet genom en tullförhöjning å det sistnämnda har anmärkts, dels att förslaget är byggt på tekniska data och prisuppgifter, vilka snabbt kunna förlora sin giltighet, dels att, om priset på avsett sätt skulle höjas genom den föreslagna tullförhöjningen, detta komme att menligt inverka på avsättningen av folierna, varigenom

syftet med bibehållandet av tullen å råvarorna förfelades. Det troliga¹vore emellertid, att de utländska fabrikanterna komme att sänka sina priser i förhållande till tullförhöjningens storlek. De anförda synpunkterna kunna enligt utskottets uppfattning icke fränkännas betydelse.

Av sålunda anförda skäl får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna² I:102 av herr Örne och II:188 av herr Holmgren, besluta, att gällande tulltaxa skall från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, i nedan[angivna delar hava följande ändrade lydelse:

	Tull för 100 kg kronor
211 Träspnit (metanol)..... T; ävensom aceton och acetonolja samt metyletylketon N	20: —
<i>Anm.</i> För aceton, ³ som är avsedd uteslutande såsom lösningsmedel vid tillverkn- ning av cellofanliknande folier, skall tull icke utgå.	
— — — — —	
1110 Celluloid, cellon, cellofan, gaudafil, bakelit, galalit, ambroin, eburin och andra liknande formbara, konstgjorda ämnen, ej hänförliga till annat nummer: oarbetade, härunder inbegripna plattor, stänger, rör, tangentskivor, knivskäft samt ämnen och delar därtill; kamännen; ävensom cellulosaaacetat	fria
<i>Anm.</i> Rör — — — — — — — papper.»	

Bilaga.

Stockholm den 11 april 1933.

Kommerskollegium, angående
tullfrihet för cellulosaaacetat och aceton.

Till Riksdagens bevillningsutskott.

Genom remiss den 17 mars 1933 har Kungl. Maj:t anbefallt Kommerskollegium att avgiva och till utskottet överlämna yttrande i anledning av likalydande motionerna nr 102 i första kammaren av herr Örne och nr 188 i andra kammaren av herr Holmgren, om tullfrihet för cellulosaaacetat och aceton.

Kommerskollegium har införskaffat bilagda yttrande¹ i ärendet från Sveriges kemiska industrikontor, samt genom utskottets kansli erhållit del av en skrivelse i frågan från Skånska ättikfabriken aktiebolag.

För egen del får Kollegium anföra följande.

Beträffande först *cellulosaaacetat*, är visserligen denna vara, såsom motiönärerna uppgiva, icke för närvarande föremål för fabriksmässig tillverkning inom landet. Men det framgår av de upplysningar, industrikontoret och Skånska ättikfabriken lämnat i förenämnda yttrande till Kollegium, respektive inlaga till bevillningsutskottet, att omfattande förberedelser på flera håll gjorts för upptagande av inhemsk fabrikation och att de tekniska svårigheter, som yppats, numera äro övervunna. Därtill kommer, att vårt land torde hava vissa naturliga förutsättningar för en betydande produktion av billig ättiksyra, som är den viktigaste råvaran för framställning av halvfabrikatet cellulosaaacetat. En tillverkning av sistnämnda vara skulle eventuellt kunna absorbera tillräckligt med ättiksyra för att motivera ättiksyretillverkning i stor skala. Tullskyddet å cellulosaaacetat anser Kollegium därför synnerligen önskligt att bibehålla.

Vidkommande *aceton* har vårt land haft en tillverkning av kemiskt ren aceton, som emellertid genom konkurrens från utlandet blivit undanträngd från marknaden. Den inhemska industrien har fått bereda avsättning för sin aceton i annan form än som kemiskt ren, men läser alltjämt vara beroende av acetontullen för att kunna försvara även denna återstod av sin avsättning. Nya uppslag för acetonförädling angivas vara under arbete, och då vårt land även i fråga om aceton kan räkna med en naturlig råvarukälla i skogarnas trä, synes det tullskydd, som finnes å aceton, icke böra avlägsnas. Aceton har för övrigt en mycket viktig betydelse ur beredskapssynpunkt såsom ett av de få allmänt använda organiska lösningsmedel, landet ur egna råvaror kan framställa.

Kollegium får erinra, att hela det vittomfattande problemkomplex, som den s. k. träkemien representerar, genom senare års tekniskt-vetenskapliga forskningar kommit i ett nytt läge. Efter världskriget hava vissa syntetiska metoder för framställning av en del organiska ämnen, vilka man tidigare erhöi genom torrdestillation av trä, framgångsrikt ersatt trädestillationen.

¹ Här ej avtryckt.

De förhoppningar, som en gång hystes, att i samband med träkolning kunna i vårt land utveckla en kemisk storindustri i trädestillationsprodukter, blevo därigenom för det dåvarande ointetgjorda, och arbetet att förädla skogarnas trä till högvärdiga kemiska produkter måste läggas om efter delvis andra linjer. Detta arbete är ännu icke avslutat, men vissa resultat skönjas, som i allt fall måste betecknas som lovande. I sådant avseende vill Kollegium, i likhet med industrikontoret, hänvisa till 1931 års skogssakkunnigas betänkande, särskilt den där intagna p. m. av professorn Erik Hägglund rörande träförsockring m. m.

Kollegium finner det icke tillrädligt att i denna situation rubba det tullskydd för vissa hithörande produkter, som gällande tulltaxa innebär. Det torde visserligen vara för tidigt att i detalj angiva riktlinjerna för tullagstiftningens anpassning efter den utveckling, som pågår. Men så mycket lär dock kunna sägas, att ett borttagande av de tullar, motionärerna nu önska avlägsnade till förmån för en viss påbörjad tillämpningsindustri, skulle verka hämmande och återhållande på de ansträngningar, som på olika håll i vårt land göras för att lägga grunden till en ny inriktning av den industriella träkemien. Det lär icke vara uteslutet att på denna väg komma fram till icke blott täckning av vissa inhemska behov, som nu tillgodoses genom import, utan även till ny, givande export.

Upptagande i Sverige av tillverkning av den moderna emballagefolien i form av cellon, cellofan, cellulat och därmed jämförliga ämnen bör i detta avseende hälsas med stor tillfredsställelse bland annat såsom en sporre till ytterligare ansträngningar att prestera även materialierna till folien inom landet. Förefintligheten av inhemska avnämare till dessa halvfabrikat måste ju främja företagsamheten i fråga om de grundläggande kemiska produkterna.

Vid sådant förhållande har Kollegium ansett sig böra taga under övervägande ett annat sätt att tillgodose ifrågavarande tillämpningsindustri, nämligen genom förstärkande av emballagefoliens tullskydd på sätt industrikontoret i princip föreslagit.

Enligt vad Kollegium inhämtat, torde tullbelastningen å emballagefolie, framställd av cellulosaacetat med aceton som lösningsmedel för närvarande ställa sig på ungefär följande sätt.

Om man bortser från de mindre kvantiteter tillsatskemikalier, vilka erfordras som uppsjukningsmedel m. m., åtgår till 100 kg folie omkring 110 kg cellulosaacetat och 700 kg aceton. Av acetonen återvinnes omkring 75 %, varför åtgången är omkring 175 kg. Priset uppgives å cellulosaacetat till omkring kr. 3: 50 för kg samt å aceton till 1 kr. för kg, allt oförtullat. Tullen för 110 kg cellulosaacetat efter 15 % å värdet utgör kr. 57: 75 och för 175 kg aceton efter 20 kr. för 100 kg kr. 35: —, eller tillhopa kr. 92: 75. Råvarutullen för 100 kg folie är alltså omkring kr. 93: —. Tullen å 100 kg färdig folie utgår med 10 % å värdet, vilket för närvarande lär vara kr. 5: — å 6: — för kg, och utgör alltså kr. 50: — å 60: — för 100 kg. Härav framgår, att räknat för 100 kg tullbelastningen å råvarorna är kr. 43: — å 33: — högre än å färdigfabrikatet vid angivna priser. Anmärkas bör, att råvarorna enligt samma priser oförtullade kosta kr. 560: — till en myckenhet färdigfabrikat, som betingar kr. 500: — å 600: — i salupris. Detta torde innebära, att den utländska konkurrensen för närvarande söker pressa marknaden i Sverige för att göra den nystartade inhemska tillverkningen oekonomisk.

Den närmast till hands liggande utvägen att med bibehållande av tullskyddet å cellulosaacetat och aceton lämna färdigfabrikaten av cellulosaacetat nödigt tullskydd vore enligt Kollegii mening att jämställa sådana arbeten

med »arbeten, ej särskilt nämnda: av celluloid eller galalit», vilka enligt tulltaxe-nr 1111 draga en tull av kr. 80:— för 100 kg och dessutom för närvarande äro åsatta en tilläggstull av kr. 40:— för 100 kg, eller tillhopa kr. 120:— för 100 kg. Motsvarande författningstexter behöfve då endast kompletteras genom tillägget: »ävensom folier av cellon, viskos och andra celluloserivat samt arbeten därav».

Anmärkas bör, att i tillägget medtagits viskos och andra celluloserivat än acetatet, emedan folier av dessa till utseende och ändamål äro acetatfolierna mycket närstående samt tulltekniskt näppeligen kunna särskiljas från sådana.

Emballagefolier av här avsedd beskaffenhet förekomma i handeln i allmänhet i ark av storleken 1,000 × 600 mm med en vikt av c:a 30 gr per kvm, motsvarande 18 gr per ark. Den föreslagna tullförhöjningen utgör skillnaden mellan kr. 120:— och nuvarande tull, lägst kr. 50:—, eller kr. 70:— för 100 kg. På grund härav skulle ökningen av tullen motsvara 1 1/4 öre per ark. Priset uppgives för närvarande till 9 à 12 öre per ark, beroende på kvalitet, färgning av massan m. m. Totala tullskyddet efter höjningen skulle motsvara omkring 20 % av värdet.

En tullförhöjning av nämnda storleksordning synes icke vara av större betydelse för konsumenterna. Såsom uppfostringstull och i betraktande av nu rådande handelspolitiska förhållanden lärer den ävenledes kunna anses rimlig. I och med återinträdande av sådana förhållanden, som kunde föranleda tilläggstullens borttagande, skulle ju tullskyddet å emballagefolier av cellulosacetat i motsvarande grad reduceras.

Kommerskollegium får på anförda skäl hemställa, att det i de remitterade motionerna gjorda förslaget att borttaga tullarna å cellulosaacetat och aceton icke måtte vinna bifall, men föreslår, i anledning av motionerna, den ändring i tulltaxan, att folier av cellon, viskos och andra celluloserivat samt arbeten därav inryckas i tulltaxe-nr 1111, såväl i tulltaxan som i förordningen angående tilläggstull, på sätt ovan angivits.

K. A. FRYXELL.

G. HOLMBERGER.

Hugo Wennerholm.